

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»**

ЮШКО ІГОР ОЛЕГОВИЧ

УДК 339.732/727

**РОЗВИТОК ОРГАНІЗАЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ
ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОГО ФІНАНСОВОГО БІЗНЕСУ**

Спеціальність 08.00.02 – світове господарство
і міжнародні економічні відносини

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

КИЇВ-2017

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано на кафедрі міжнародного менеджменту ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» Міністерства освіти і науки України, м. Київ.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Лук'яненко Дмитро Григорович,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»,
ректор

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Шевчук Віктор Олексійович,
Львівський торговельно-економічний університет,
завідувач кафедри міжнародних економічних відносин

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник

Сльозко Олена Олександрівна,
ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»,
провідний науковий співробітник сектора міжнародних фінансових досліджень

Захист дисертації відбудеться «08» червня 2017 року о 14⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.006.02 ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» Міністерства освіти і науки України за адресою: 03057, м. Київ, проспект Перемоги, 54/1, ауд. 203.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» за адресою: 03113, м. Київ, вул. Дегтярівська, 49-Г, к. 601.

Автореферат розіслано « 8 » травня 2017 р.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
доктор економічних наук, професор**

Л.Л. Антонюк

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасна глобальна економічна система характеризується нерівномірністю і уповільненням динаміки розвитку та перманентністю кризових процесів під впливом дії фундаментальних сил, серед яких особливе місце займає експансія транснаціонального фінансового капіталу. З появою нових інформаційно-інноваційних технологій, з одного боку, зростають рівень конкуренції на глобальному фінансовому ринку та ефективність перерозподілу глобальних потоків капіталу, а з другого, – потенціал фінансової трансмісії шоків та фінансово-економічних криз. Під впливом фінансової інноватизації на мікрорівні та удосконалення інституціональних інструментів нагляду і регулювання глобального фінансового ринку, що змінюють умови функціонування та обумовлюють потребу у нових організаційних моделях транснаціонального фінансового бізнесу (ТФБ), актуалізується проблема оновлення його організаційних структур.

Зростання ролі фінансового фактора у формуванні причин та наслідків економічної еволюції в сучасній парадигмі розвитку обумовило інтерес до цієї тематики зарубіжних і вітчизняних науковців. Д. Бенхабіб, Д. Валдеррам, Г. Клейнер, С. Х. Лоу та Н. Сінгх, Р. Сила, Т. Орехова, Є. Панченко, М. Шпігель, Д.Н. Чорафас, Дж. Дермін аналізують регулятивні механізми транснаціонального фінансового бізнесу. Функціонування глобального фінансового ринку досліджено вітчизняними науковцями О. Білорусом, Т. Богдан, В. С. Білошапкою, В. Геєцем, З. Луцишин, О. Мозговим, В. Опаріним, А. Поручником, Л. Руденко-Сударевою, О. Сльозко, Є. Савельєвим, Я. Столярчук, Т. Кальченком, В. Федосовим, А. Філіпенком, В. Шевчуком, Н. Шелудько та іншими. Взаємозв'язок ефективності фінансових інститутів, виникнення глобальних фінансових ризиків і нестабільності глобальної ліквідності та транскордонного руху капіталу розглядали І. Азіс, Л. Антонюк, В. Ачар'я, В. Бруно, В. Козюк, С. Міноіу, Дж. Реєс, О. Рогач, О. Сохацька, Х.С. Шин, Ф. Шнабл, С. Якубовський. Вивченню організаційних моделей транснаціонального фінансового бізнесу присвятили праці Д. Акемоглу, В. А. Білошапка, Б. Голуб, О. В. Дзюблюк, М. О. Джексон, М. Еліот, Г. Карчева, В. Коваленко, Ю. Коваленко, О. Коренева, Д. Лук'яненко, А. Оздаглар, Н. Стукало, А. Тахбаз-Салехі, Т. Фролова та інші.

Разом з тим питання розвитку організаційних моделей транснаціонального фінансового бізнесу потребують додаткової уваги і поглиблених досліджень з огляду на суб'єктну трансформацію глобального фінансового ринку, асиметрію глобальних потоків капіталу, їх надлишкову волатильність та тінізацію, ризики міжнародної ліквідності. Новітнім викликом для транснаціональних банків (ТНБ) постає діджиталізація фінансових інструментів і технологій. Це обумовило актуальність та важливість теми дисертаційної роботи, визначило вибір теми, мету, логіку, завдання, об'єкт та предмет дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано згідно з планом науково-дослідних робіт ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». Основні положення й висновки дослідження відображено в міжкафедральних темах факультету міжнародної економіки і менеджменту: «Ресурси і моделі глобального економічного

розвитку» (номер державної реєстрації 0106U004357) – автором особисто досліджено фінансовий фактор еволюції економічних систем, канали глобального руху фінансового капіталу, організаційні моделі транснаціонального фінансового бізнесу (розділ 6 «Імперативи становлення глобального менеджменту»); «Стратегії національного розвитку в парадигмі глобальної економічної політики» (номер державної реєстрації 0111U007630) – автором виявлено і обґрунтовано глобальні фінансові асиметрії сучасної тенденції глобалізації фінансового бізнесу, ідентифіковано напрями і форми еволюції транснаціональних банківських структур під впливом діджиталізації (розділ 2 «Мережеві структури глобальної корпоративної інтеграції»).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є дослідження сучасних трендів фінансової глобалізації, обґрунтування теоретико-методичних засад і розробка практичних рекомендацій щодо розвитку організаційних моделей транснаціонального фінансового бізнесу.

Відповідно до мети дисертаційного дослідження та його логіки (рис. 1) були поставлені та вирішені наступні завдання:

- дослідити фінансовий фактор еволюції господарських систем;
- узагальнити теоретичні засади дослідження фінансової глобалізації;
- проаналізувати суб'єктну диспозицію глобального фінансового ринку;
- визначити специфіку глобального регулювання фінансових потоків;
- здійснити аналітичну оцінку масштабів і динаміки транснаціоналізації фінансової сфери;
- виявити специфіку розвитку організаційних структур міжнародного фінансового бізнесу;
- розробити організаційний дизайн конкурентоспроможного транснаціонального банку;
- запропонувати інтелектуальні технології організаційного моделювання;
- ідентифікувати компоненти організаційної екології у менеджменті транснаціонального банківського бізнесу.

Об'єктом дослідження є процеси розвитку транснаціонального фінансового бізнесу в умовах економічної глобалізації.

Предметом дослідження є закономірності та практичні механізми розвитку організаційних моделей транснаціональних банків.

Методи дослідження. Методологічну та теоретичну основи дослідження складають праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, які розкривають сутність, особливості розвитку глобального фінансового ринку. У процесі вирішення поставлених завдань, автором було використано такий методологічний апарат: діалектичний та історичний методи наукового пізнання, аналізу і синтезу при дослідженні еволюції господарських систем (п. 1.1), становлення та суб'єктної диспозиції глобального фінансового ринку (п. 1.2), ефективності організаційних моделей транснаціонального фінансового бізнесу в умовах запровадження сучасних інструментів пруденційного нагляду (п. 1.3); статистичні та графічні методи при обробці інформації для аналізу діяльності провідних транснаціональних фінансових компаній (п. 2.1, 2.3); економіко-математичне моделювання для аналізу основних

показників фінансової діяльності ТНБ та їх кількісної оцінки (п. 2.2); компаративний аналіз для виявлення особливостей функціонування ТНБ на глобальному фінансовому ринку (п. 2.3), визначення та порівняння організаційних форм фінансових корпорацій (п. 3.1); факторний та структурний аналіз при визначенні стратегічних орієнтирів та організаційного профілю корпорацій (п. 3.1), передумов та глобальних імперативів організаційних корпоративних трансформацій на інтелектуальній основі (п. 3.3); системний підхід при розробці підсистем організаційної моделі конкурентоспроможного ТНБ (п. 3.3); метод теоретичного узагальнення під час формулювання висновків до розділів та загальних висновків.

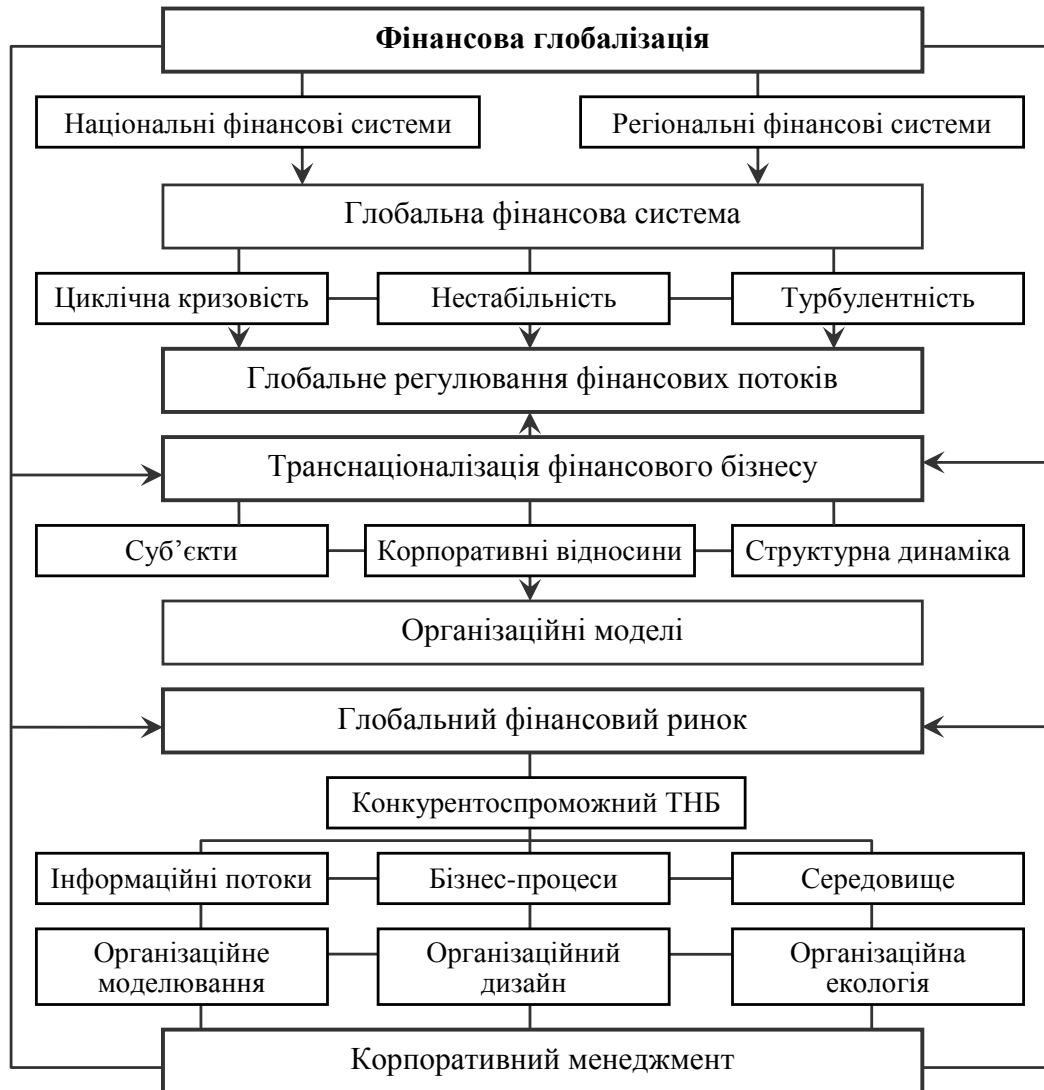

Рис. 1. Логіка дисертаційного дослідження

Як інформаційну базу дослідження використано монографії та статті у періодичних наукових виданнях зарубіжних і вітчизняних учених, офіційні нормативні акти, статистичні матеріали, офіційні звіти й аналітичні публікації провідних міжнародних економічних організацій (ОЕСР, ЮНКТАД, МВФ, СБ, МФК, СОТ, ЄБРР), Банку міжнародних розрахунків, Ради фінансової стабільності, ВЕФ, рейтингових та консалтингових агенцій, звіти транснаціональних фінансових корпорацій, ресурс-Інтернет.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у виявленні передумов, факторів і особливостей розвитку організаційних моделей транснаціонального фінансового бізнесу в умовах становлення глобальної економічної системи.

Нові наукові результати, одержані особисто автором, які характеризують новизну проведеного дослідження, полягають у наступному:

вперше:

– розроблено методологію та інструментарій побудови універсальної організаційної бізнес-моделі для транснаціональних банків за умов, коли невизначеність зовнішнього середовища відіграє суттєву роль в конкурентній боротьбі за потоки капіталу на глобальному фінансовому ринку, в основу яких покладено системно-цільовий та екологічний підходи в теорії організації з врахуванням особливостей управління міжнародними фінансовими операціями; здійснено декомпозицію основних бізнес-процесів із узгодженням технологічних, інформаційних, кількісних, сервісних параметрів та каналів продажу/залучення клієнтів у взаємозв'язку всіх ключових компонентів, які структуровані у дві взаємопов'язані підсистеми верхнього рівня (організаційну-функціональну та технологічну) та ієрархічно підпорядковані ним чотири підсистеми нижчого рівня (процесно-рольову, регламентну, сервісну, кількісну); для кожної моделі визначено принципи і механізм функціонування, інструментарій моніторингу реалізації та критерії оцінки ефективності. Такий підхід, з одного боку, забезпечує локальну результативність внаслідок модифікації маркетингу, брендингу та реклами, делегування відповідальності за прийняття рішень за умов загальної керованості банківською мережею засобами стратегічного цілепокладання, а з другого, формування особливих профілей корпоративної культури, що також сприяє підвищенню фінансової стійкості та глобальної конкурентоспроможності;

удосконалено

– трактування поняття транснаціонального фінансового потоку у розумінні цілеспрямованого результативного переміщення фінансових ресурсів у грошовій та негрошовій формах інтернальними та екстернальними каналами між різними юрисдикціями; здійснено їх ідентифікацію за критеріями кількісних обсягів, диверсифікованості, регулярності, транспарентності та регульованості; виявлено взаємозв'язок фінансових потоків з організаційними моделями фінансового бізнесу, які еволюціонують від лінійно-функціональних, дивізіональних, змішаних до мережевих; аргументовано важливість організаційної адаптації банків у глобальному інформаційному середовищі для уникнення новітніх інституційних загроз насамперед внаслідок безпрецедентної діджиталізації; доведено, що від вибору адекватної переважаючим видам діяльності та вимогам середовища організаційної моделі суб'єктів транснаціонального фінансового бізнесу, залежать не тільки їх транзакційні витрати, але й конкурентні позиції на глобальному фінансовому ринку;

– методику компаративної оцінки загальної ефективності найбільших транснаціональних банків в умовах глобальної фінансової нестабільності з використанням економіко-математичного моделювання; статистичний аналіз та багатофакторна регресійна модель дали змогу виокремити рентабельність активів як ключовий показник фінансової стійкості банків у докризовому, кризовому, післякризовому та стабільному періодах; виявлено суттєве посилення ступеня впливу цього показника на банківський менеджмент в умовах імплементації вимог

Базель-III при синхронізації коливань показників загальної ефективності ТНБ; встановлено, що найбільші банки за абсолютними показниками демонструють найкращу загальну ефективність; здійснено групування провідних світових банків, що мають високу крос-юрисдикційну активність за рентабельністю активів та коефіцієнтом дієздатності для оцінки стейк-холдерами рівня ефективного менеджменту;

– підхід до ідентифікації банківських криз, що включає: по-перше, політико-економічний та структурний аналіз спільних і специфічних передумов їх виникнення; по-друге, виявлення чинників та проблем антикризового регулювання в умовах глобальних фінансових асиметрій; по-третє, визначення шляхів формування альтернатив нового фінансово-економічного порядку (жорстке сегментоване управління фінансовим бізнесом або створення глобальної системи його інституціоналізованого регулювання за ключовими уніфікованими індикаторами); визначено специфіку сучасної банківської кризи в Україні з акцентуванням уваги на причинах загальної неефективності економіки, обмеженості ресурсних можливостей банків, їх ліквідності, соціальної недовіри до національної банківської системи, а також нетранспарентності офіційних рішень і регулятивних процедур; актуалізовано питання створення національного фінансового мегарегулятора з адаптацією досвіду зарубіжних країн;

набули подальшого розвитку:

– концептуальні засади формування системи глобального регулювання фінансових потоків на принципах об'єктивності, транспарентності, дієвості, гнучкості, інноваційності, що забезпечують виконання функцій контролю, нагляду та моніторингу за напрямками джерел формування фінансових ресурсів, видів фінансових операцій, каналів алокації фінансів, завдяки застосуванню прямих, непрямих та змішаних методів впливу нормативно-правовими, адміністративними, економічними, інформаційними та соціально-культурними інструментами на локальному, корпоративному, секторальному, міжсекторальному, національному, наднаціональному рівнях;

– трактування терміну банківської глобалізації як процесу, з одного боку, поширення транскордонних потоків капіталу завдяки каналам кредитування через філії ТНБ реальних секторів економіки, що сприяє продуктивному міждержавному перерозподілу фінансових ресурсів, а з другого – спекулятизації, офшоризації та тінізації фінансових потоків; показано, що обидві взаємопов'язані у ринковій економіці сторони глобалізації банківської сфери звужують можливості окремих держав здійснювати автономну грошову, кредитну та валютну політику та призводять до глобальної синхронізації фінансових циклів та банківських криз;

– аналіз впливу фінансового фактора на еволюцію господарських систем в частині виокремлення ролі фінансів у процесі розвитку світових цивілізацій з акцентуванням уваги на: зародженні та розвитку грошового ринку; формуванні світового фінансового ринку та його розвитку на стадії транснаціоналізації фінансового капіталу; феномені фінансиалізації в постіндустріальній економіці; здійснено теоретичне обґрунтування циклічності взаємовпливу фінансів, інституціонального середовища та економічного зростання залежно від порогового значення фінансів в економічних системах різного рівня розвитку, впливу транснаціонального фінансового бізнесу на синхронність чи асинхронність

фінансових циклів, їх локалізацію та швидкість фаз насамперед завдяки транснаціоналізації та глобалізації.

Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення сформульованих автором теоретичних положень, висновків і рекомендацій полягає у тому, що вони можуть бути інструментально-методичною базою розроблення та впровадження організаційних моделей транснаціонального фінансового бізнесу адекватних сучасним умовам глобальної конкурентоспроможності.

Теоретичні узагальнення і аналітичні висновки дисертації стосовно циклічно-кризових закономірностей економічного розвитку, розробки системи антикризових макроекономічних регулятивних заходів забезпечення оптимальності та нарощування ліквідності національної банківської системи впроваджені Національним банком України при розробці Комплексної програми розвитку фінансового сектора до 2020 року, затвердженої Постановою Правління Національного банку України від 18.06.2015 № 391 (довідка №20-0004/90769 від 03.11.2016 р.).

Аналітичні оцінки фінансових асиметрій, кон'юнктури на глобалізованих фінансових ринках використано в роботі Незалежної асоціації банків України. Впровадження в бізнес-практику українських банків пропозицій щодо технологій управління бізнес-процесами банку в нестабільному конкурентному середовищі сприятиме чіткій ідентифікації факторів і параметрів зовнішнього середовища при розробці корпоративних стратегій, а також комплексній оцінці фінансових ризиків (довідка №3677-20/10 від 20.10.2016 р.)

Результати дисертації були безпосередньо впроваджені в практику менеджменту транснаціональної фінансової установи ПАТ «СБЕРБАНК». Розробка та впровадження авторських інноваційних проектів побудови системи управління взаємовідносинами з клієнтами на платформі CRM Siebel, реорганізації системи управління ресурсами банку на платформі SAP ERP, побудови і автоматизації кредитного процесу для крупних і середніх корпоративних клієнтів за методологією компанії Oliver Vaiman, побудови системи інтегрованого ризик-менеджменту з урахуванням вимог Базельських угод, побудови рольової моделі та системи мотивації персоналу у 2010–2015 рр. дали змогу суттєво підвищити ефективність ключових бізнес-процесів банку, оптимізувати організаційну структуру на основі використання сучасних інформаційних технологій (довідка № 12197/4/01-1 від 20.10.2016 р.).

Висновки і пропозиції з узагальнення ключових тенденцій розвитку сучасного корпоративного менеджменту і організаційних структур фінансових корпорацій, впровадження інформаційних технологій організаційного моделювання впроваджено у практику менеджменту ПАТ «Промінвестбанк» для оптимізації технологій прийняття стратегічних організаційних рішень (довідка №01-1/241 від 20.10.2016 р.).

Матеріали та результати дослідження впроваджено також у навчальний процес ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» при розробці науково-методичного забезпечення та викладанні дисциплін «Міжнародний менеджмент» та «Глобальна економіка» (довідка про впровадження від 07.11.2016 р.).

Особистий внесок здобувача. Усі наукові результати, які викладено в дисертаційному дослідженні та виносяться на захист, одержані автором особисто.

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати дослідження було представлено у доповідях та повідомленнях на вітчизняних та міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема: III міжнародній науково-практичній конференції «Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір», м. Маріуполь, 9 грудня 2016 р.; міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми і тенденції розвитку сучасної економіки в умовах інтеграційних процесів: теоретичні та практичні аспекти», м. Херсон, 10-11 листопада 2016 р.; X міжнародній науковій конференції «Китайська цивілізація: традиції та сучасність», 22 вересня 2016 р., м. Київ (КНЕУ, КНУ, Інститут сходознавства НАН України імені А. Кримського, Євразійський університет, Казахстан); міжнародній науково-практичній конференції «Розвиток нової економічної системи на світовому, державному та регіональному рівнях», м. Львів, 30–31 січня 2015 р.; міжнародній науково-практичній конференції «Сильна ООН – кращий світ», м. Київ, 8 жовтня 2015 р.; IX науковій конференції «Китайська цивілізація: традиції та сучасність. Перспективи соціально-економічного та політичного розвитку КНР в XXI столітті», м. Київ, 22 вересня 2015 р.

Публікації. Основні положення та результати дослідження опубліковано дисертантом самостійно та у співавторстві у 16 наукових працях, з них: 1 колективна монографія, 4 – у наукових фахових виданнях України; 3 – у зарубіжних виданнях; 1 – у наукових фахових виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз даних; 7 – у інших виданнях. Загальний обсяг опублікованих робіт, що належить особисто дисертантові, складає 5,9 д.а.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертаційної роботи складає 168 сторінок комп'ютерного тексту, в якому розміщено 24 рисунки на 15 сторінках, 34 таблиці на 18 сторінках, 6 додатків на 10 сторінках. Список використаних джерел налічує 236 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, сформульовано предмет, об'єкт, мету та завдання дослідження, визначено методологічну базу, наукову новизну та практичне значення одержаних результатів.

У **розділі 1 «Фінансова глобалізація та її сучасні прояви»** досліджено фінансовий фактор еволюції господарських систем, визначено суб'єктну диспозицію глобальної фінансової системи, проаналізовано процес становлення глобального регулювання фінансових потоків.

Фінанси посідають ключове місце в сучасній ринковій економіці, забезпечуючи ефективне функціонування її суб'єктів, впливаючи на масштаби і динаміку господарської діяльності. В дисертаційній роботі показано, що роль фінансового фактора зростала зі зміною технологічних укладів та циклів і стала визначальною у еволюції економічних відносин. Починаючи з індустріальної епохи відбуваються експансія ринкових засад, універсалізація економічних систем та формування світового фінансового ринку, який до середини минулого сторіччя мав статус другорядного порівняно з реальним сектором. На стадії транснаціоналізації капіталу фінансовий фактор набуває визначального значення в еволюції

господарських систем. У процесі глобальної фінансиалізації (переважання операцій з капіталом у загальній структурі міжнародних операцій і підпорядкуванням реального сектора економіки фінансовому) виникають глобальні фінансові асиметрії та дисбаланси. Проілюстровано обумовленість взаємовпливу економічних і фінансових подій, синхронність чи асинхронність фінансових циклів, їх локалізацію та швидкість фаз високим рівнем фінансової інтеграції внаслідок насамперед розвитку транснаціональних форм бізнесу.

Фінансова система кожної країни взаємодіє тією чи іншою мірою з транснаціональним фінансовим бізнесом, що детермінується рівнем розвитку фінансової інфраструктури, а її якість визначає трансакційні та інформаційні витрати, пропорції між фінансовим та реальними секторами. Підтверджено, що можливість вільного руху фінансового капіталу між національними та міжнародними фінансовими ринками дає змогу суб'єктам фінансового бізнесу отримати вищий прибуток та рентабельність, а також мінімізувати або нейтралізувати дію глобальних, регіональних та національних ризиків.

Суб'єктна диспозиція глобальної фінансової системи визначається сучасними процесами економічної глобалізації, суттєво відмінними від попереднього періоду: якщо за двадцятиріччя, що передувало світовій фінансовій кризі, міжнародні потоки капіталу збільшилися більше ніж у чотири рази з 5,2 до 20,7 % світового ВВП, то у подальшому відбувались флуктуації цього показника та кардинальне зниження до позначки 2,6% у 2015 р. Це стало підставою для припущень щодо деглобалізації, появи нових концепцій глобального розвитку.

Разом з тим автором акцентовано увагу на зростаючих масштабах слабо-регульованих фінансових потоків: офшорних, тіньових і віртуальних. Констатовано принципово важливу роль становлення віртуального фінансового сектора (Інтернет банки, Інтернет-магазини, віртуальні офшорні зони, криптовалюти та відкриті децентралізовані платіжні системи, засновані на блокчейн-технології тощо). Показано об'єктивну науково-технологічну та інформаційно-організаційну зумовленість зародження мереж у структурі глобального фінансового ринку, що формується через перехресне володіння акціями, борговими зобов'язаннями тощо і мають відмінні структурні композиції (рис. 2).

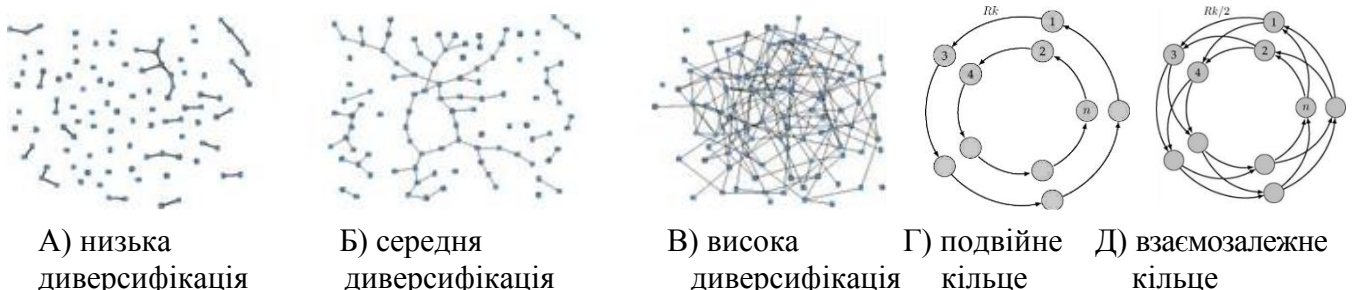

Рис. 2. Випадкові (А, Б) диверсифіковані (В) та структуровані (Г, Д) фінансові мережі

Джерело: складено за Acemoglu D. Systemic risk and stability in financial networks/ D. Acemoglu, A. Ozdaglar, A. Tahbaz-Salehi // The American Economic Review. – 2015. – Т. 105. – №. 2. – С. 21 та Elliott M. Financial networks and contagion / M. Elliott, B. Golub, M. O. Jackson // The American Economic Review. – 2014. – Т. 104. – №. 10. – С. 3115–3153.

Аналіз ініціатив та проектів реформування провідних міжнародних фінансових організацій показав, що з переходом від глобальної циклічності до глобальної економічної та політичної турбулентності розпочалась розробка і використання фундаментальних механізмів формування нової системи глобального регулювання фінансових потоків, оскільки попередні національні та регіональні інструменти регулювання виявились функціонально непродуктивними із-за їх секторальності, ліберальності, розмитості, вибірковості (рис. 3).

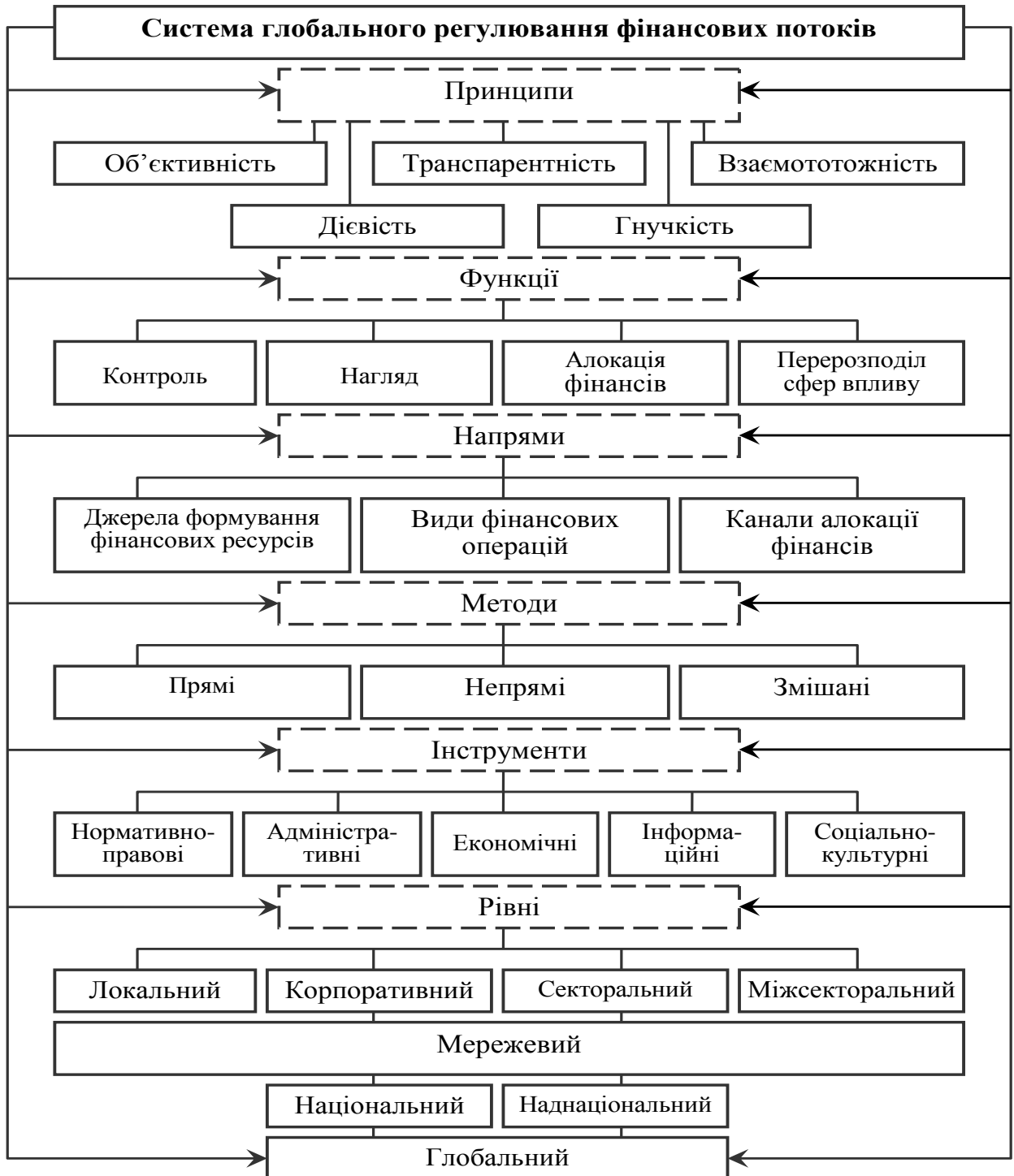

Рис. 3. Система глобального регулювання фінансових потоків

Узагальнено, що вплив глобального регулювання фінансових потоків між банківськими і небанківськими установами за умов зростання конкуренції на глобальному ринку є важливим фактором розвитку організаційних моделей транснаціонального фінансового бізнесу.

У розділі 2 «Аналітична оцінка масштабів і організаційної динаміки транснаціонального фінансового бізнесу» проаналізовано транснаціоналізацію корпоративних відносин фінансового бізнесу, чинники впливу на формування організаційних моделей транснаціональних банків та особливості реагування транснаціонального фінансового бізнесу на глобальну нестабільність.

Транснаціоналізація корпоративних відносин фінансового бізнесу під впливом глобалізаційних процесів набуває різних організаційних форм насамперед через консолідацію активів та дій внаслідок злиттів і поглинань (ЗіП) та стратегічних альянсів. Оскільки більшість сучасних корпоративних стратегій (конгломеративних, диверсифікації, синергії, придбання конкурентів, конвергенції) ґрунтуються на угодах ЗіП, у дисертації їм приділено особливу увагу. Підкреслено, що у фінансовому секторі глобальної економіки починаючи з 1985 р. здійснювались найдорожчі угоди ЗіП (16,3%), а за питомою вагою кількості здійснених угод вони займають третю позицію (12,2%). Транскордонна активність ЗіП склала 1,6 трлн дол. США протягом 2015 р. (третина їх загального обсягу) і зростає на 27% порівняно з 2014 р. Близько третини міжнародних угод ЗіП було здійснено між Північною Америкою і Європою, при збільшенні їх кількості між Європою та Азією насамперед завдяки залученню до транскордонних транзакцій Японії та Китаю. Поглиблений компаративний аналіз регіональної структури транскордонних та внутрішніх банківських ЗіП за кількістю та питомою вагою у докризовий, кризовий та післякризовий періоди виявив дисбаланс між високими темпами зростання транскордонних потоків капіталів, з одного боку, і відносно невеликою кількістю та частотою транскордонних ЗіП у банківському секторі. При цьому виявлено асиметрію між кількістю внутрішньодержавних та транскордонних ЗіП у фінансовій сфері загалом та банківській сфері зокрема.

Особлива увага акцентується на новітньому стані глобального ринку, мінливого у функціональному та інституціональному аспектах, для якого характерними є постійна диференціація та диверсифікація окремих сегментів. Проілюстровано трансформацію перманентної кризової циклічності у фінансову турбулентність, яка потребує нових усвідомлень, інноваційних управлінських і регулятивних підходів. При цьому фінансові потоки інтегруються у глобальному сенсі, що пов'язано насамперед із сек'юритизацією та консолідацією активів, а їх регулювання залишається переважно країновим, секторальним, занадто ліберальним та вибіркоким, що продукує кризові явища і процеси.

Авторський аналіз дав змогу виявити тенденції розвитку провідних банків з урахуванням впливу глобальної фінансової нестабільності та імплементації інституційно-регулятивних засад національних урядів, Базельського комітету з фінансового нагляду, Ради з фінансової стабільності G-20. Для 315 найбільших транснаціональних банків виокремлено показники, які характеризують загальну ефективність банківської діяльності (вартість продажів, прибуток, активи, ринкова вартість, рентабельність продажів, рентабельність активів, коефіцієнт капіталізації,

коефіцієнт дієздатності). Результати розрахунків у докризовому, кризовому, післякризовому та стабільному періодах показали, що банки з найвищими абсолютними показниками демонструють також найкращі показники загальної ефективності. Для виявлення чинників впливу на стабільність банків взято залежну змінну Y (рентабельність продажів) та незалежні змінні (x). Перелік незалежних змінних для 2007 р. складається: з x_1 – рентабельності витрат; x_2 – рентабельності капіталу; x_3 – рентабельності активів. Модель (1) є статистично значущою. Тест Дарбіна-Уотсона складає 2,185, що більше ніж 2, але у межах табличного інтервалу, тобто автокореляція відсутня. Нескорегований множинний R для цих даних – 0,935, нескореговане значення R^2 – 0,874, скориговане R^2 – 0,873, Sig. F Change – 0,000.

$$Y = 2,218 + 4,308 \cdot x_1 + 0,297 \cdot x_2 + 0,312 \cdot x_3. \quad (1)$$

Перелік незалежних змінних для 2015 р. складається: з x_1 – рентабельності витрат та x_2 – рентабельності капіталу. Sig. (2-tailed) для обох 0,000. Модель (2) є статистично значущою (тест Дарбіна-Уотсона – 1,987). Нескоригований множинний R – 0,935, нескориговане значення R^2 – 0,617, скоригований R^2 – 0,614, Sig. F Change – 0,000:

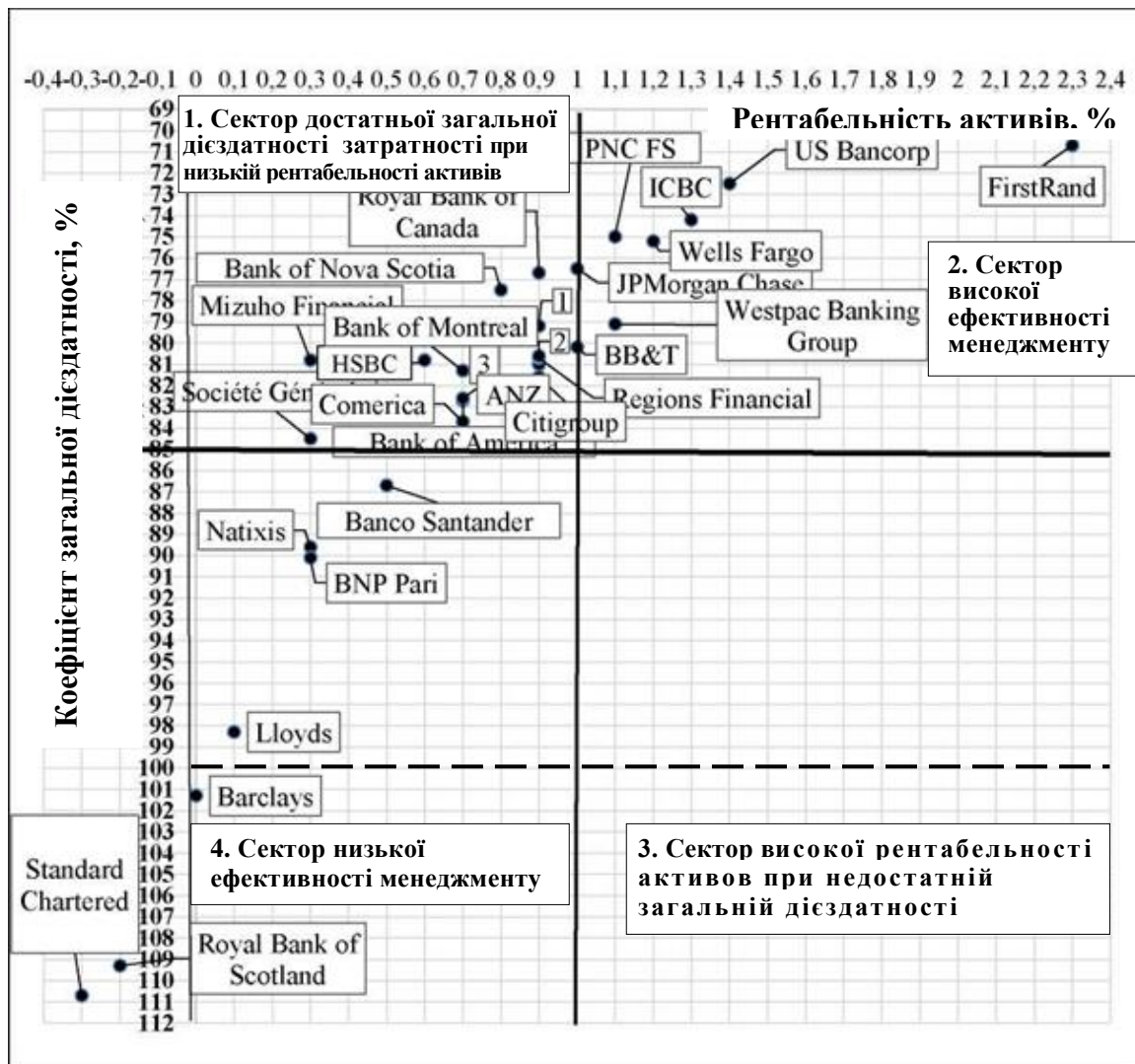
$$Y = 7,086 + 0,054 \cdot x_1 + 10,893 \cdot x_2. \quad (2)$$

Компаративний аналіз відносних показників ТНБ у 2007 та 2015 рр. дав змогу виокремити основні фактори фінансової стабільності, якими у 2007 р. були рентабельність витрат, капіталу та активів, а у 2015 р. – рентабельність витрат та активів. Ключовим показником в обох випадках була рентабельність активів, вплив якої на рентабельність продажів зріс більше ніж у 2 рази. Це свідчить про зростання ефективності банківського менеджменту за умовами вимог Базель-III.

Запропоновано використовувати матрицю ефективності менеджменту банків для оцінки їх міжнародної конкурентоспроможності за критеріями рентабельності й коефіцієнта загальної дієздатності. Загальноприйнятим є критерій рентабельності активів на рівні 1% і вище, а критерій прийнятного показника загальної дієздатності – нижче 100 % (оптимально – нижче 85%).

З найбільших ТНБ до провідних у 2016 р. Forbes віднесено 38, однак з метою співставності з цього переліку обрано 30 наявних у списках Форбс Глобал 2006, 2008, 2013, 2016 рр. Побудовано матрицю ефективності менеджменту банку для 30 ключових банків світу (рис. 4).

До сектора високої ефективності менеджменту увійшли вісім ТНБ, з них тільки три системно важливих (Wells Fargo, ICBC, JP Morgan Chase) та інші п'ять (BB&T, PNC Financial Services, First Rand, US Bancorp, Westpac Banking Group). Кращі значення з великим відривом має південноафриканський FirstRand. До сектора низької ефективності менеджменту банку увійшли сім банків, з них п'ять системно важливих (Standard Chartered, Royal Bank of Scotland, Barclays, Banco Santander, BNP Paribas) і два інших (Lloyds Banking Group, Natixis). Причому найгірші показники мали три системно важливі банки Великої Британії (Standard Chartered, Royal Bank of Scotland та Barclays). Решта досліджуваних банків потрапила до сектора низької витратності, але низької рентабельності. Серед них 6 системно важливих банків світу (Bank of America, Citigroup, HSBC Holdings, Mizuho Financial, Société Générale, Bank of New York Mellon).

1 Bank of New York Mellon; 2 Key Corp; 3 National Australian Bank.

Рис. 4. Матриця ефективності менеджменту банку

Джерело: розраховано і побудовано автором за даними Форбс Глобал, 2016

У розділі 3 «Розробка організаційного дизайну конкурентоспроможного ТНБ» здійснено проектування інформаційних потоків в управлінні бізнес-процесами, запропоновано інтелектуальні технології організаційного моделювання та досліджено організаційну екологію у менеджменті ТНБ.

Організаційні моделі фінансового бізнесу розвиваються у процесі транснаціоналізації у напрямку від лінійно-функціональних, дивізіональних, змішаних до мережових під впливом, з одного боку, глобальних асиметрій, турбулентності фінансового середовища, ЗіП, структури та ступеня взаємопов'язаності фінансових мереж, а з другого – фінансових інновацій у процесі діджиталізації та управлінсько-маркетингових нововведень.

На основі запропонованої і практично-апробованої автором методології побудовано універсальну організаційну бізнес-модель для однакових за профілем ТНБ, для яких невизначеність зовнішнього середовища відіграє суттєву роль у конкурентній боротьбі за потоки капіталу на глобальному фінансовому ринку (рис. 5).

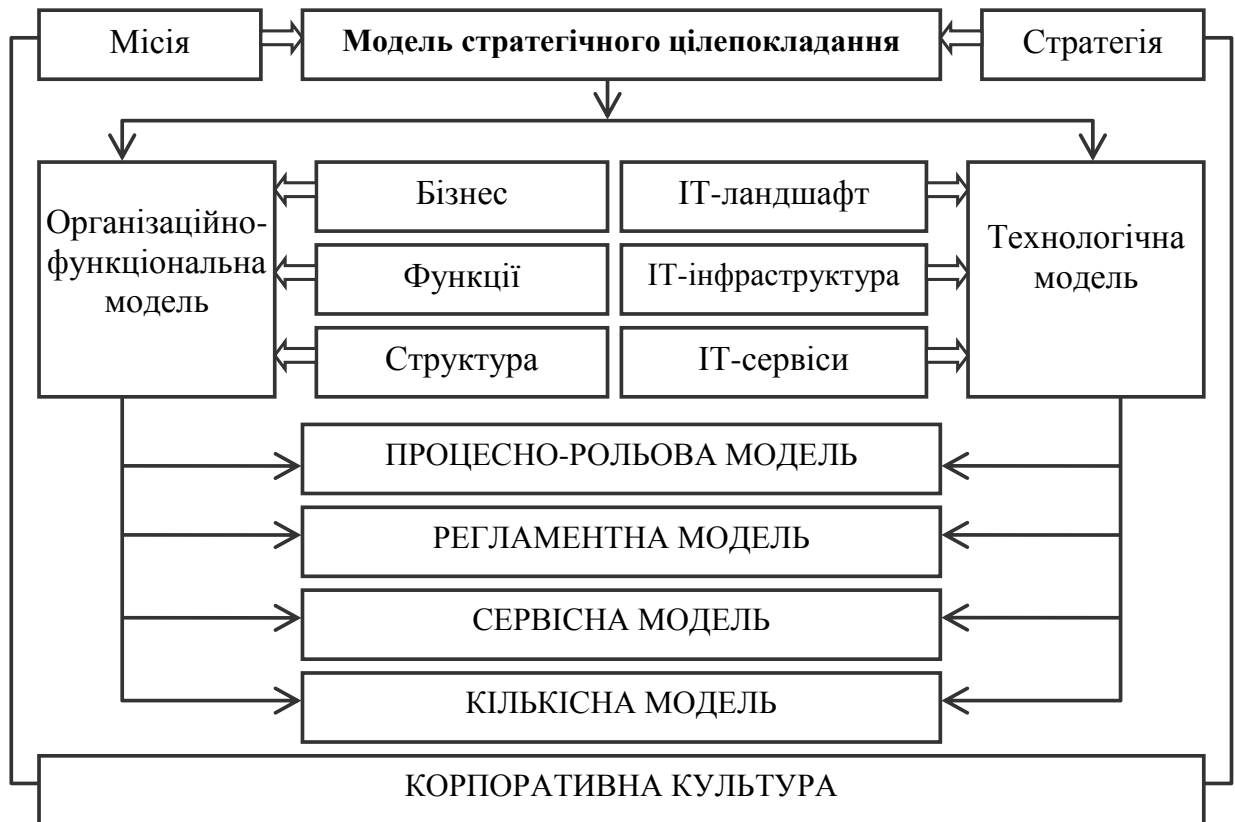

Рис. 5. Організаційна бізнес-модель ТНБ

Організаційно-функціональна та технологічна моделі мають самостійну цінність та є динамічним інструментом оперативного управління. Разом із тим модель стратегічного цілепокладання за своєю сутністю не може охопити питання управління операційною діяльністю банку, тому на основі екологічного підходу в теорії організації (Г. Олдріч, Дж. Пфедфер, Дж. Фрімен і М. Ханн та А. Хоулі) розроблено комплекс бізнес-моделей нижчого ієрархічного рівня.

Підкреслено, що в організаційній ієрархії ТНБ ключове значення має розподіл функцій між центральним офісом (планування, управління та контроль; розвиток та інновації; методологія бізнесу; фінансовий та податковий облік; ризики та кредитний моніторинг; підтримка та логістика, бізнес, супроводження операцій та контролінг; фінансовий моніторинг, безпека та комплаєнс, управління персоналом), регіональними управліннями (кущова підтримка відділень, виконання ряду функцій центрального офісу – управління та контроль, кредитна діяльність, підтримка та логістика, продаж складних корпоративних продуктів) та відділеннями, які займаються власне продажем продуктів.

За безпосередньої участі автора розроблено і реалізовано проекти, орієнтовані на конкурентоспроможний розвиток ПАТ «Сбербанк» (рис. 6). Підтверджено двоїстість бізнес-процесів, коли їх підтримка забезпечується як технічною архітектурою, насамперед інформаційно-комунікаційною, так і соціальною інфраструктурою – мотиваціями і професійною підготовкою персоналу.

Одночасно підкреслено, що важливим результатом конкуренції на транснаціональному фінансовому ринку є прискорене зростання витрат на розробку, придбання та впровадження фінансових інновацій. Однак у висококонкурентному

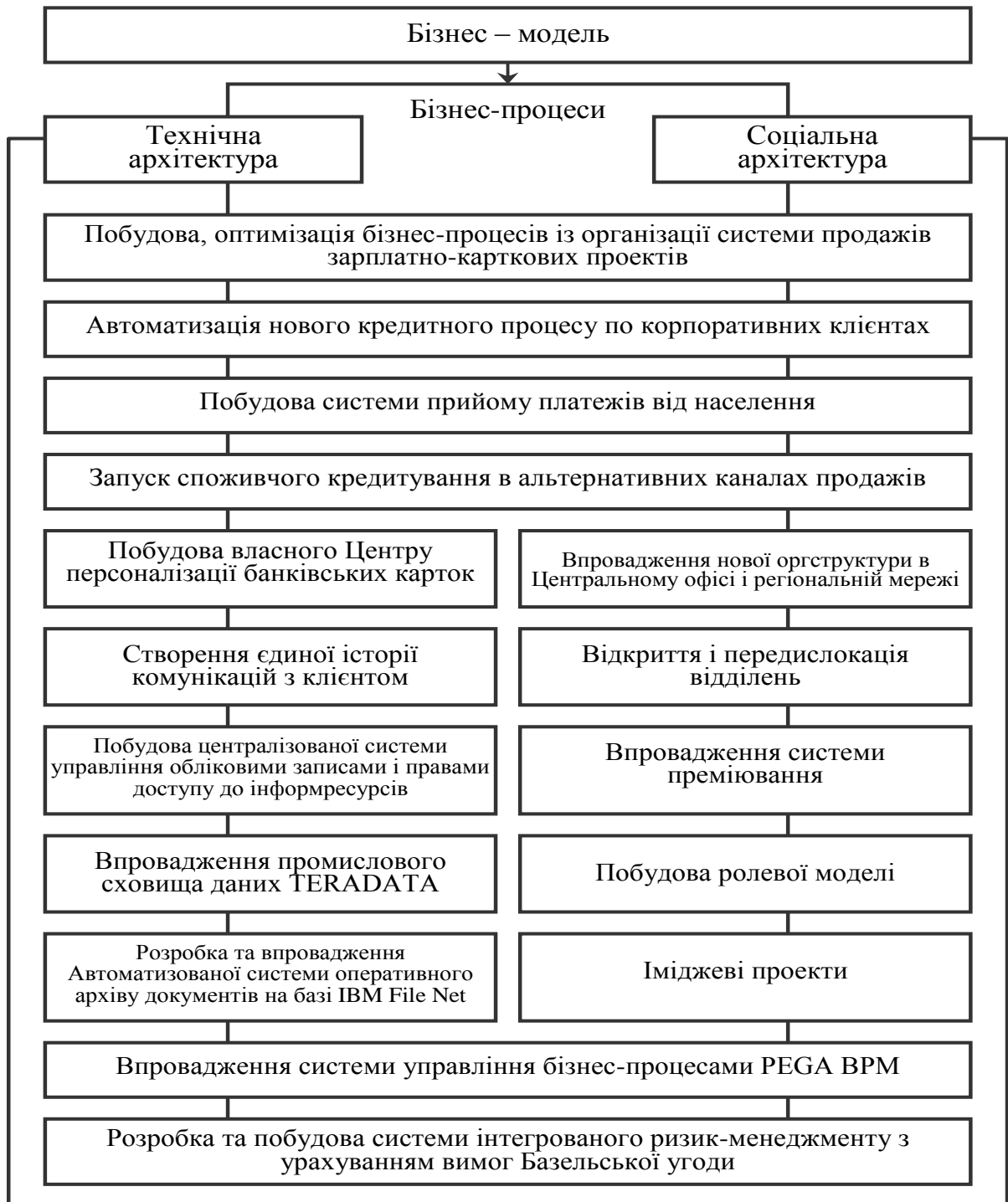

Рис. 6. Управління бізнес-процесами у форматі інноваційних процесів ПАТ «Сбербанк» 2011–2015 рр.

середовищі це унеможлиблює перекладання тягаря надмірних витрат на споживачів фінансових послуг, що суттєво знижує рентабельність ТНБ. Натомість необхідна координація діяльності в різних країнах з метою мінімізації витрат та підтримання нижчої ціни на продукт порівняно з конкурентами.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано нове вирішення наукового завдання щодо дослідження сучасних тенденцій фінансової глобалізації, визначення передумов, факторів та особливостей розвитку

організаційних моделей транснаціонального фінансового бізнесу, що дало підстави сформулювати наступні висновки:

1. В процесі еволюції господарських систем з розвитком грошових та валютних відносин фінансовий фактор став ключовим, породивши феномен фінансиалізації економіки. Сучасна фінансова глобалізація, базована на новітній інформаційно-комунікаційних технологіях, являє собою складний різномірний процес і охоплює функціонально-структурні та організаційно-інституціональні складові із суперечливими інтересами суб'єктів бізнесу, держав і регіонів світу. Диспропорційність глобального економічного розвитку є об'єктивною основою генерування фінансових асиметрій, що суттєво впливають на глобальні потоки банківського та інвестиційного капіталу, валютні ринки, регулятивні інститути. Збільшується вразливість економічних систем до глобальних фінансових асиметрій, шоків і криз.

2. Глобальна фінансова нестабільність зумовлена багатьма об'єктивними і суб'єктивними факторами, серед яких незбалансованість попиту і пропозиції на фінансові ресурси та резервні активи, валютні диспропорції, флуктуації міжнародної фінансової ліквідності, високі суверенні ризики та зовнішні заборгованості країн-лідерів, значний тіньовий обіг капіталу. Притаманна глобальній фінансовій нестабільності проциклічність і кризовість все більше детермінується геополітичними факторами. За цих умов важливого значення набуває проблема ефективного регулювання фінансових потоків глобально інституціоналізованими заходами та інструментами.

3. Основними тенденціями розвитку фінансового бізнесу за умов глобалізації є: зростання масштабів та поглиблення транснаціоналізації фінансового капіталу, диверсифікація його форм; подальша сек'юритизація операцій на фінансових ринках з превалюванням деривативів, офшоризація і тінізація фінансових потоків, їх віртуалізація; інноватизація на основі інформаційних технологій ведення фінансового бізнесу; його універсалізація, стандартизація та уніфікація фінансових операцій; інституалізація регулятивних систем, міжнародна гармонізація принципів і правил фінансової діяльності. Це зумовлює зростання ролі організаційного розвитку фінансових транснаціональних корпорацій з орієнтацією їх менеджменту на оптимізацію бізнес-процесів та управління глобальними ризиками.

4. Суб'єктна диспозиція глобального фінансового бізнесу має визначений і регламентований характер згідно міжнародних норм і правил, національних законодавств, систем макро- та мікропруденційного регулювання та нагляду. Основними суб'єктами фінансових транснаціональних корпорацій є насамперед транснаціональні банки та їх групи, інвестиційні та страхові компанії, пенсійні фонди, міжнародні фінансові структури. Останніми роками стрімко зростаючий тиск на них чинять IT-платформи, що якісно трансформують глобальне конкурентне середовище. Глобальний перерозподіл фінансових ресурсів здійснюється переважно через світові фінансові центри, де зосереджена біржово-посередницька інфраструктура.

5. В умовах економічної невизначеності та фінансової турбулентності для фінансових транснаціональних корпорацій вкрай важливо визначитись із індикаторами ефективного менеджменту. Кореляційно-регресійний аналіз

взаємовпливу основних показників діяльності найбільших транснаціональних банків у 2007-2015 рр., позиціонованих автором у цільових групах, дав змогу виокремити у якості ключового – рентабельність активів, що характерно для докризового, кризового, післякризового та стабільного періодів. Для оцінки конкурентоспроможності транснаціональних банків доцільно використовувати критеріальний матричний підхід за показниками рентабельності активів і коефіцієнта загальної дієздатності.

6. Для забезпечення усталеної конкурентоспроможності транснаціональних банків на інтегрованому і водночас сегментованому та диверсифікованому глобальному фінансовому ринку передусім важливо визначитись із їх місією та стратегією, що мають особливості для універсальних, спеціалізованих, нішевих, орієнтованих на міжнародних клієнтів банків. Базуючись на принципах функціональності, єдиноначальності та колегіальності, необхідної компетентності та безконфліктності інтересів, враховуючи превалюючі бізнес-процеси та середовищні фактори, розробляються організаційні структури транснаціональних банків, основними типами яких є лінійно-функціональні, дивізіональні, змішані та мережеві.

7. Відповідною сучасним трендам глобального фінансового бізнесу та методології організаційного моделювання є багаторівнева організаційна бізнес-модель транснаціонального банку з організаційно-функціональною (бізнес, функції, структура), технологічною (ІТ-ландшафт, інфраструктура, сервіси), процесно-рольовою, регламентною, сервісною, кількісною підсистемами. У форматі організаційного дизайну банку запроваджується та розвивається профіль його інноваційної, командної, клієнтоорієнтованої, результативної корпоративної культури. В сучасному глобальному банкінгу актуалізуються комплексні програми вдосконалення бізнес-екосистем засобами креативного менеджменту.

8. Циклічність і кризова перманентність економічного розвитку, відносна автономія банків у національних і глобальних бізнес-циклах, звужені можливості національного антикризового менеджменту у глобальній економіці, мають враховуватись у контексті економічних інтересів України, банківська система якої потребує якісного реформування. Унаочнюється необхідність якісного трансформування національної банківської системи для забезпечення її стійкості та нарощування ліквідності, стимулювання споживчого попиту та активізації інвестиційних процесів. Доцільно створення національного фінансового мегарегулятора, де НБУ буде займати ключове місце. Водночас потребуються цілеспрямоване нарощування транснаціонального потенціалу вітчизняних банків і активна політика щодо експансіоністських стратегій зарубіжних ТНБ.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Монографія:

1. Юшко І. О. Ефективність креативних інструментів та рішень у менеджменті ТНК / І. О. Юшко. Парадигма креативного менеджменту в глобальній економіці: монографія [Д. Г. Лук'яненко, О. С. Дорошенко, Т. О. Галахова та ін.]; за заг. ред. д.е.н., проф. Д. Г. Лук'яненка. – К.: КНЕУ, 2016. – 231 с. – С.151–162 (0,46 д.а.).

У наукових фахових виданнях:

2. Юшко І. О. Фінансовий фактор еволюції господарських систем / І.О. Юшко // Управління сучасним містом. – № 3–4/7–12 (51–52). – 2013. – С. 104–110 (0,5 д.а.).

3. Юшко І. О. Управління бізнес-процесами банку у нестабільному конкурентному середовищі / І. О. Юшко // Ринок цінних паперів України. – 2014. – № 11–12. – С. 101–110 (0,5 д.а.).

4. Юшко І. О. Банківська криза в Україні: глобальні фактори та внутрішні причини / Д. Г. Лук'яненко, І. О. Юшко // Ринок цінних паперів України. – 2016. – № 5–6. – С. 43–53 (0,6 д.а., особисто автору належить 0,3 д.а.: визначено глобальні фактори банківських криз та обґрунтовано створення національного фінансового мегарегулятора).

5. Юшко І.О. Фінансова стабільність транснаціональних банків в посткризовий період / І.О. Юшко // Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки». – 2016. – №8. [Електронне видання]. – Режим доступу: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/2974 (0,56 д.а.)

У зарубіжних виданнях та наукових фахових виданнях України, що зареєстровані у міжнародних наукометричних базах даних:

6. Yushko I. Assessment of the Global Banking System Financial Stability / I. Yushko // Economics and Education. – Vol. 1. – Issue 1. – Riga: ISMA, 2016. – P. 23–27 (0,4 д. а.).

7. Юшко І.О. Чинники конкурентоспроможності транснаціональних банків в умовах запровадження міжнародних стандартів «Базель – III» / І.О. Юшко // Економічний простір: Збірник наукових праць (Index Copernicus, РИНЦ). – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2016. – № 102. – С. 17–24. (0,5 д.а.)

8. Yushko I. The Overall Efficiency of the Major Banks in the Global Financial Instability / Igor Yushko // Banks and Bank Systems (Scopus). – Volume 11. – Issue 4, 2016. – Pp. 61–70 (0,54 д.а.).

9. Yushko I. International Competitiveness of Banks in the Formation of a New Financial Infrastructure / I. Yushko // European Researcher, Series A (Index Copernicus (IC), Directory of Open Access Journals (DOAJ), EBSCO, Google Scholar, ICI Journals Master List, Ulrich's periodicals). – 2016. – Vol.(111). – Is. 9. – Pp. 567–580 (0,5 д.а.).

В інших виданнях:

10. Юшко І. Кредитний ризик в умовах фінансової кризи / І. Юшко // Статус. – 2009. – № 24 (31). – С. 12–14 (0,2 д.а.).

11. Юшко І.О. Транснаціоналізація фінансового бізнесу в умовах глобальної нестабільності / І.О. Юшко // Розвиток нової економічної системи на світовому, в державному та регіональному рівнях: зб. матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 30-31 січня 2015 р.). – м. Львів, 2015. – С. 47–48 (0,15 д.а.).

12. Юшко І.О. Фінансові асиметрії глобальної економіки / І.О. Юшко // Сильна ООН – кращий світ: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 8 жовтня 2015 р.). – К.: Дипломатична академія України, 2015. – С. 16-18 (0,2 д.а.).

13. Юшко І. О. Фінансування інновацій як стратегія китайських корпорацій на глобальних ринках / І.О. Юшко // Китайська цивілізація: традиції та сучасність. Перспективи соціально-економічного та політичного розвитку КНР в ХХІ столітті:

Матер. ІХ міжнар. наук. конф. (м. Київ, 22 вересня 2015 р.) – К.: КНЕУ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://china1.com.ua>. (0,4 д. а.)

14. Юшко І.О. Транснаціональний формат організаційно-функціонального ландшафту банку / І.О. Юшко, Д.Г. Лукьяненко // Проблеми і тенденції розвитку сучасної економіки в умовах інтеграційних процесів: теоретичні та практичні аспекти: зб. матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Херсон, 10-11 листопада 2016 р.). – Херсон, 2016. – С.244-246 (0,2 д.а., особисто автору належить 0,1 д.а.: розробка моделей організаційно-функціонального ландшафту транснаціонального банку).

15. Юшко І.О. Сучасні тенденції глобальної корпоративізації бізнесу / І.О. Юшко // Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір: зб. матер. ІІІ міжнар. наук.-практ. конф. (м. Маріуполь, 9 грудня 2016 р.). – Маріуполь, 2016. – С. 77–79 (0,2 д. а.).

16. Юшко І.О. Оцінка результативності китайських транснаціональних фінансових установ / І.О. Юшко // Китайська цивілізація: традиції та сучасність: Матер. Х міжнар. наук. конф. (м. Київ, 22 вересня 2016 р.). – К.: КНЕУ. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://china1.com.ua>. (0,4 д. а.)

АНОТАЦІЯ

Юшко І.О. Розвиток організаційних моделей транснаціонального фінансового бізнесу. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.02 – світове господарство і міжнародні економічні відносини. – ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», Київ, 2017.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню проблем розвитку організаційних моделей транснаціонального фінансового бізнесу в умовах глобальної нестабільності.

Ідентифіковано фінансовий фактор еволюції господарських систем, узагальнено теоретичні засади фінансової глобалізації, проаналізовано суб'єктну диспозицію глобального фінансового ринку та механізм глобального регулювання фінансових потоків.

Здійснено аналітичну оцінку транснаціоналізації у фінансовій сфері глобальної економіки, масштабів і організаційної динаміки фінансових транснаціональних корпорацій. Визначено чинники впливу на формування конкурентоспроможних організаційних моделей транснаціональних банків, насамперед процесів консолідації через стратегії міжнародних злиттів та поглинань і стратегічних альянсів.

З урахуванням трендів глобальної інформатизації розроблено організаційний дизайн транснаціональних банків, запропоновано інтелектуальні технології організаційного моделювання, обґрунтовано концепції організаційної екології у корпоративному менеджменті.

Ключові слова: глобалізація, глобальна фінансова система, глобальний фінансовий ринок, транснаціональний фінансовий бізнес, транснаціональні банки, корпоративний менеджмент, організаційні моделі.

АННОТАЦИЯ

Юшко И.О. Развитие организационных моделей транснационального финансового бизнеса. - Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.02 - мировое хозяйство и международные экономические отношения. - ГВУЗ «Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана», Киев, 2017.

Диссертация посвящена комплексному исследованию проблем развития организационных моделей транснационального финансового бизнеса в условиях глобальной нестабильности.

Идентифицировано финансовый фактор эволюции хозяйственных систем, обобщены теоретические основы финансовой глобализации, проанализированы субъектная диспозиция глобального финансового рынка и механизм глобального регулирования финансовых потоков.

Осуществлена аналитическая оценка транснационализации в финансовой сфере глобальной экономики, масштабов и организационной динамики финансовых транснациональных корпораций. Определены факторы влияния на формирование конкурентоспособных организационных моделей транснациональных банков, прежде всего процессов консолидации путем стратегий международных слияний и поглощений и стратегических альянсов.

С учетом трендов глобальной информатизации разработан организационный дизайн транснациональных банков, предложены интеллектуальные технологии организационного моделирования, обоснованы концепции организационной экологии в корпоративном менеджменте.

Ключевые слова: глобализация, глобальная финансовая система, глобальный финансовый рынок, транснациональный финансовый бизнес, транснациональные банки, корпоративный менеджмент, организационные модели.

ABSTRACT

Yushko I.O. Development of Organizational Models of Transnational Financial Business. – Manuscript.

The thesis for the degree of candidate of economic sciences, specialty 08.00.02 – world economy and international economic relations. – The State Higher Educational Establishment “Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman”, Kyiv, 2017.

The thesis is devoted to comprehensive research of development problems of organizational models of transnational financial business in a global volatile environment. It identifies the financial factor of economic systems evolution, generalizes the theoretical framework of financial globalization, analyzes the subjective disposition of the global financial market and mechanism of financial flows global regulation.

The paper studied the conceptual framework of forming the system of global regulation of financial flows on the principles of objectivity, transparency, mutual identity, efficiency and flexibility ensuring fulfillment of the basic functions (control, supervision, allocation and global redistribution of spheres of influence) by areas of formation, allocation channels, types and forms of finance through use of direct, indirect and mixed

influence techniques by regulatory and legal, administrative, economic, informational, social and cultural instruments at local, corporate, sectoral, cross-sector, national, and supra-national levels.

Attention is focused on increasing scales of weakly regulated financial flows: traditional (offshore and shadow) and most recent (virtual). The crucial role of formation of a virtual financial sector and objective scientific and technological, information and organizational conditionality of networks origin in the structure of the global financial market are ascertained.

The thesis illustrates that mutual influence of economic and financial events, synchrony or asynchrony of financial cycles, their localization and speed of phases are conditioned by the high level of financial integration primarily due to development of transnational forms of business. The analytical assessment of transnationalization in the financial sector of the global economy, the scales and organizational dynamics of financial TNCs was made. The paper determines the TNB development trends taking into account influence of global financial instability, introducing of financial innovation and implementation of strengthened institutional and regulatory framework. It specifies influence factors on formation of the transnational banks competitive organizational models, primarily assets and operations consolidation processes through the strategies of international mergers and acquisitions and strategic alliances. Comparative analysis of regional structure of cross-border and internal bank mergers in terms of quantity and proportion in pre-crisis, crisis and post-crisis periods of the global economy development was made. The thesis reveals disbalance between the growth of cross-border capital flows and prolonged leadership of the largest world TNCs, as well as relatively small quantity and frequency of cross-border mergers and acquisitions in the banking sector. It determines asymmetry between the quantity of domestic and cross-border mergers in the financial sector in general and in the banking sector in particular.

Taking into account the global informatization trends, the organizational design of transnational banks was developed. The methodology and instruments were developed for constructing universal organizational business model for similar by the profile groups, metastructures, TNB conglomerates in the circumstances where uncertainty of the environment plays a significant role in the competitive struggle for capital flows in the global financial market. According to the system and targeted and ecological approaches in the theory of organization decomposition of the key business processes of TNB was made considering the principles of international financial flows management.

The paper proposes intellectual technologies of organizational design, substantiates organizational environmental concepts in corporate management.

The specific features of present-day banking crisis in Ukraine were determined focusing on the causes of general inefficiency of economy, limited resource capabilities of banks, their liquidity, social distrust in the national banking system and non-transparency for the market of official decisions and regulatory procedures, political engagement, the issue of creation of the national financial megaregulator based on adaptive experience of foreign countries was brought up to date.

Key words: globalization, global financial system, global financial market, transnational financial business, transnational banks, corporate management, organizational models.